

Arthur Conan
Doyle

Pes baskervillský

Pes baskervillský

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Cover © Adéla Korbelářová, 2021

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2021

ISBN 978-80-277-4536-4 (pdf)

Arthur Conan
Doyle

Pes baskervillský

$\frac{1}{4}$
00

OBSAH

I.	MR. SHERLOCK HOLMES	5
II.	KLETBA BASKERVILLŮ	13
III.	PROBLÉM	25
IV.	SIR HENRY BASKERVILLE	36
V.	TŘI PŘETRŽENÉ NITKY	50
VI.	ZÁMEK BASKERVILLE	63
VII.	STAPLETONOVI Z MERRIPITSKÉHO DVORCE	75
VIII.	PRVNÍ ZPRÁVA DOKTORA WATSONA	92
IX.	DRUHÁ ZPRÁVA DOKTORA WATSONA	101
X.	VÝŇATEK Z DENÍKU DOKTORA WATSONA	122
XI.	MUŽ ZE SKALNÍHO ÚTESU	134
XII.	SMRT NA BLATECH	149
XIII.	SÍTĚ SE ZATAHUJÍ	166
XIV.	PES BASKERVILLSKÝ	178
XV.	POHLED NAZPĚT	192
	POZNÁMKY	204

I.

MR. SHERLOCK HOLMES

Mr. Sherlock Holmes, který si ráno obyčejně přispal, když však pomineme fakt, že mnoho nocí probděl, právě seděl u stolu, u něhož rád snídal. Já stál na koberci před krbem a vzal jsem do ruky hůl, kterou u nás předchozího večera zanechal jakýsi návštěvník. Byla to pěkná hůl z tvrdého dřeva, nahoře zakončená bambulí. Takovým holím se přezdívá „policejní právo“. Těsně pod její hlavicí byl pár centimetrů široký stříbrný kroužek a něm byla vyryta slova „Jakubu Mortimerovi M. R. P. P. věnováno jeho přáteli z C. C. H.“ Kromě těchto slov se zde nacházel i letopočet „1884“. Takovéto hole zpravidla nosili rodinní lékaři – důstojné, pevné a vzbuzovaly pocit bezpečnosti.

„Nuže, Watstone, co s ní chcete počít?“

Holmes ke mně seděl obrácen zády a já mu ničím nedal najevo, čím se zabývám.

„Jak jste věděl, co dělám? Někdy mám pocit, že máte oči i vzadu.“

„Kdepak, já mám právě před očima dobře vyleštěnou stříbrnou kávovou konvici,“ odtušil můj druh a pokračoval:

„Ale povězte mi, Watstone, jaké máte úmysly s holí našeho hosta? Když jsme ho nešťastnou náhodou nezastihli a když tedy

nemáme ani tušení, co po nás chtěl, je pro nás tato upomínka, kterou zde náhodou zanechal, důležitou. Řekněte mi, jak si ho podle této hole představujete?“

„Soudím,“ odpověděl jsem, sleduje, pokud jsem toho však byl vůbec schopen, uvažování svého druhu, „že doktor Mortimer je starší lékař, často vyhledávaný a velmi vážený. Jinak by od nikoho rozhodně nedostal tuto hůl s věnováním jako důkaz uznání.“

„Dobře!“ pravil Holmes. „Skvěle!“

„Také si myslím, že je to s největší pravděpodobností lékař venkovský, který za většinou svých pacientů chodí pěšky.“

„Proč si to myslíte?“

„Poněvadž tato hůl, ačkoli původně byla jistě elegantní, je příliš opotřebovaná, než aby ji používal městský lékař. Silný železný hrot je velmi odřen, je tedy zjevné, že prodělal hodně namáhavých pochůzek.“

„Vaše zkoumání této věci je dokonalé,“ pravil Holmes.

„A pak je tu ten nápis: věnováno od jeho přátel z C. C. H. Domnívám se, že šlo o nějakou loveckou společnost, o nějaký místní hon, jejímž členům doktor pravděpodobně poskytl lékařskou pomoc a kteří mu na oplátku věnovali tento dárek.“

„Skutečně, Watsone, překonáváte sám sebe,“ pravil Holmes, odstrčil svou židli a zapálil si cigaretu. „Musím říct, že ve všech pracích, v nichž tak laskavě vyprávíte o mých skromných činech, velmi podceňujete vlastní schopnosti. Je možné, že sám nejste světlem, ale umíte k němu přivádět jiné. Jsou lidé, kteří sice nejsou geniální, ale dovedou ho probouzet v jiných. Musím přiznat, milý kamaráde, že jsem vám za velmi mnoho vděčný.“

Můj druh se o mně nikdy tak pochvalně nevyjádřil, takže se musím přiznat, že mi jeho slova velmi zalichotila. Často byl totiž k mému obdivu a mým pokusům seznámit veřejnost

s jeho vyšetřovacími metodami spíše lhostejný, což se mě často dotýkalo.

Byl jsem hrdý, že jsem si jeho postupy osvojil do té míry, že jsem si vysloužil jeho pochvalu.

Nyní si vzal hůl z mé ruky a se zájmem ji několik minut přejížděl očima.

Poté se zřejmým výrazem zájmu odložil cigaretu, přistoupil s holí k oknu a začal ji zkoumat lupou.

„Je to sice prosté, přesto zajímavé,“ pravil, když opět usedl do svého milovaného koutku. „Hůl nám skutečně poskytuje jeden nebo dva náznaky. Je zdrojem několika možných závěrů.“

„Uniklo mi snad něco?“ tázal jsem se s jistým vzrušením samolibosti. „Myslím, že jsem nic důležitého nepřehlédl.“

„Bojím se, milý Watsone, že většina vašich závěrů byla mylná. Jestliže jsem někdy tvrdil, že jste mě občas inspiroval, myslel jsem tím, abych pravdu řekl, že to byly vaše omyly, které mě tu a tam nasměrovaly správným směrem. Ale v případě této hole se přece jen v něčem nemýlíte. Onen muž je zcela jistě venkovským lékařem a často chodívá pěšky.“

„Měl jsem tedy pravdu?“

„Až potud ano.“

„Ale pouze v tomto bodě.“

„Bohužel ano, můj milý Watsone, myslím si totiž, že hůl byla doktorovi věnována spíše nemocnicí než loveckým spolkem a že písmena C. C. před H., které patrně znamená nemocnici, označují její jméno. Charing-crosská nemocnice je pak nabíledni.“

„Snad máte pravdu. Rozhodně je to pravděpodobné. A pokud to přijmeme jako fakt, máme dobrý základ, abychom si utvořili lepší představu o našem neznámém návštěvníkovi.“

„Dobrá! Dejme tomu, že C. C. H. znamená Charingcrosská nemocnice. Co můžeme vyvodit dále?“

„Neuhodnete to sám? Znáte přece moje postupy. Tak je použijte!“

„Já jsem schopen učinit pouze závěr, že ten muž vykonával lékařskou praxi ve městě a poté se přestěhoval na venkov.“

„Myslím, že se v domněnkách můžeme odvážit dál. Podívejte se na věc z tohoto úhlu. Jaká je nejpravděpodobnější příležitost k věnování takovéto věci? Kdy mu okruh jeho přátel chtěl dokázat svou přízeň? Přece v tom okamžiku, kdy doktor Mortimer odcházel z nemocnice, aby se zařídil sám pro sebe. Víme, že doktor dostal hůl jako dárek. Myslíme si, že lékař vyměnil nemocnici za venkovskou praxi. Myslíte si tedy, že když se domníváme, že dárek byl věnován v tomto okamžiku, jde o příliš troufalou hypotézu?“

„Máte pravdu, zní to pravděpodobně.“

„Nuže, přiznáte pak, že ten lékař neměl v nemocnici vysokou funkci? Neboť pouze muž s dobře zavedenou londýnskou praxí dostává takové místo. A takový doktor by se rozhodně neodstěhoval na venkov.“

Kým byl tedy doktor Mortimer? Pracoval v nemocnici, ale nebyl ve vysoké funkci. Mohl tedy být členem pomocného personálu nebo asistentem, tedy je to mladší ročník. A nemocnici opustil před pěti lety – datum je vyryto na holi. A tak vaše hypotéza váženého domácího lékaře středního věku praská jako bublina, můj milý Watsone, a vynořuje se před námi mladý muž, kterému je maximálně třicet, milý, roztržitý muž bez ctižádosti a vlastník rozmazleného psa, o němž mohu říct pouze to, že je větší než jezevčík a menší než hlídací pes.“

Nedůvěřivě jsem se zasmál, zatímco Sherlock Holmes se na své pohovce zaklonil a vyfukoval ke stropu malé kotoučky dýmu.

„Pokud jde o vaše poslední tvrzení, nemám, co bych namítl,“ řekl jsem. „Ostatně bude celkem snadné ověřit si informace o věku, odbornosti a kariéře onoho muže.“

Z přihrádky, kde jsem měl uložené své lékařské propriety, jsem vyndal adresář doktorů a vyhledal jsem jméno. Bylo tam několik Mortimerů, ale jen jediný, který mohl být naším návěstěvníkem. Informace o něm jsem četl nahlas:

„Mortimer Jakub, narozen roku 1882 v Grimpenu na Dartských blatech, Devonské hrabství. Mezi lety 1882–1884 asistentem v Charing-crosské nemocnici. Dostal Jacksonovu cenu za práci v oboru srovnávací patologie s názvem ‚Je choroba obrozením?‘, Dopisující člen Švédské patologické společnosti. Autor ‚Několika myšlenek o atavismu‘ (časopis *Lancet*, 1882) a ‚Jsme na postupu?‘ (časopis *Journal of Psychology*, březen 1883). Obvodní lékař pro farnosti Grimpen, Thorsley a High Barrow.“

„Ani stopy po nějaké lovecké společnosti, Watsoně,“ pravil Holmes s potutelným úsměvem. „Ale jde skutečně o venkovského lékaře, jak jste velmi bystře usoudil. Myslím však, že i moje vývody jsou celkem správné. Pokud jde o přívlastky, řekl jsem, pamatuju-li se dobře, že jde o muže roztomilého, bez ctižádosti a roztržitého. Mé zkušenosti mi napovídají, že pouze roztomilý muž přijímá dary, že jen muž bez ctižádosti opouští londýnskou kariéru kvůli venkovské praxi a že to mohl být pouze muž roztržitý, který u nás zanechal hůl, a nikoli navštívenku, když u nás hodinu čekal.“

„A co pes?“

„Pes nosí hůl svému pánovi. Hůl byla těžká a pes ji tudíž v tlamě tiskl uprostřed, otisky zubů na ní jsou jasně zřetelné. Čelist psa, jak ukazuje vzdálenost mezi otisky zubů, je příliš široká na jezevčíka, jak myslím, ale ne dost široká pro psa hlídacího. Možná to byl... Ano! Přísahám, že je to dlouhosrstý kokršpaněl.“

Během monologu Holmes vstal a začal chodit po místnosti. Až došel k okennímu výklenku.

Jeho tón byl tak přesvědčivý a jistý, až jsem k němu překvapivě vzhlédl.

„Avšak, milý brachu, jak to můžete tvrdit tak jistě?“

„Protože se na toho psa právě dívám z okna. Sedí na schodech před domem. A za vteřinku uslyšíte jeho pána zazvonit. Neodcházejte odtud, Watsone. Je to váš kolega a vaše přítomnost zde se mi může hodit. Nyní nadchází osudový a dramatický okamžik, Watsone. Nyní, kdy slyšíte kroky na schodech, kroky, jež vcházejí do našich životů, a my nevíme, přinášejí-li dobro nebo zlo. Co asi chce doktor Jakub Mortimer, muž vědy, po Sherlocku Holmesovi, specialistovi na odhalování zločinu? Dále!“

Vzhled návštěvníka byl pro mě překvapením, neboť jsem očekával, že se před mýma očima objeví typ venkovského lékaře. Tento muž však byl vysoký a štíhlý, jeho nos dlouhý a zobákovitě zahnutý a oči – šedivé, bystré a blízko sebe – se blýskaly za zlatými brýlemi.

Jeho šaty odpovídaly jeho stavu, ale přece jen byly už dost obnošené, neboť jeho dlouhý kabát byl již místy odřený a jeho nohavice dole trochu roztřepené. I když byl doktor Mortimer mladý, záda měl již ohnuté, čímž pádem při chůzi trochu předkláněl hlavu. Na tváři však měl přívětivý výraz.

Když lékař vešel, jeho zrak utkvěl na holi, kterou držel Holmes v ruce. Doktor Mortimer k němu s výkřikem radosti rychle přistoupil.

„Mám velkou radost,“ pravil, „nebyl jsem si jistý, zda jsem hůl nechal zde, nebo v paroplavební kanceláři. Nechci o ni za nic na světě přijít.“

„Je to dárek, jak vidím,“ pravil Holmes.

„Ano, pane!“

„Dárek Charing-crosské nemocnice?“

„Ano, tamní přátelé mi ji dali jako svatební dar.“

„Ojoj, to je zlé,“ zvolal Holmes a zavrtěl hlavou. Oči doktora Mortimera za brýlemi zasvítily údivem.

„Proč by to mělo být zlé?“

„No protože tím jste poněkud pošramotil naše domněnky a závěry. Říkal jste u příležitosti vaší svatby?“

„Ano, pane! Oženil jsem se, opustil nemocnici a tím také všechny naděje na slušnou praxi. Ale potřeboval jsem si zařídit vlastní domácnost, to bylo v tu chvíli důležitější.“

„Ejhle! Naše domněnky tedy nebyly tak zcela nesprávné. A nyní, doktore Jakube Mortimere...“

„Nejsem doktor, pane, jen pouhý skromný praktický lékař.“

„Ale zřejmě velmi chytrý muž.“

„Teprve učeň vědy, pane Holmesi, jen nepatrný sběratel lastur na březích velkého neznámého oceánu. Soudím, že jste pan Sherlock Holmes, na něž se obracím, a nikoliv...“

„Ne, toto je můj přítel, doktor Watson.“

„Těší mě, že se s vámi setkávám, pane. Slyšel jsem vaše jméno ve spojení se jménem vašeho přítele. Velice mě zajímáte, pane Holmesi,“ pokračoval pak lékař.

„Nečekal jsem, že budete mít tak dolichokefalskou lebku' a tak výrazné nadočnicové oblouky. Sádrový odlitek vaší lebky, milý pane, když už tedy není dostupný originál, by byl ozdobou každého antropologického muzea. Nechci být nezdvořilý, ale přiznávám se, že mám na vaši lebku velký záľusk.“

Sherlock Holmes pokynul našemu podivnému návštěvníkovi, aby se posadil.

„Jak vidím, jste nadšencem ve svém oboru, pane. Tak jako já ve svém,“ pravil. „Já zase poznám podle vašeho ukazováčku, že si sám balíte cigarety. Neostýchejte se tedy jednu si zapálit.“

Muž skutečně vyňal tabák a papírek z kapsy a stočil cigaretu s neobyčejnou obratností.

Měl chvějící se dlouhé, čilé a neklidné prsty jako tykadla hmyzu.

Holmes mlčel, ale jeho pronikavé míhající se pohledy mi prozrazovaly, že ho náš host skutečně velmi zajímá.

„Soudím, pane,“ pravil nakonec, „že úmysl obdivovat mou lebku nebyl jediný, jenž vás již dvakrát přivedl do mého příbytku. Včera i dnes.“

„Samozřejmě, že ne, pane! Ačkoli nepopírám, že jsem nadšen z příležitosti si vaši lebku prohlédnout. Přišel jsem k vám, pane Holmesi, poněvadž vím, že já sám jsem mužem nepraktickým, a poněvadž jsem byl postaven před vážný a nejneobvyčejnější problém. A protože vím, že jste ve svém oboru druhým nejlepším evropským znalcem...“

„Skutečně, pane? Smím se zeptat, kdo má tu čest být prvním?“ tázal se Holmes poněkud pichlavě.

„Musíte uznat, jako exaktně smýšlející vědec, že práce monsieura Bertillona má velmi neobyčejné kouzlo.“

„Nebylo by tedy lepší, abyste se obrátil o radu přímo na něj?“

„Pokud by šlo pouze o přesný vědecký základ... Ale panuje všeobecné přesvědčení, že co do praktického řešení záležitostí tohoto druhu jste nejlepším v oboru vy. Doufám, pane, že jsem vás snad...“

„Ale co,“ pravil Holmes. „Myslím však, doktore Mortimere, že bude nejlepší, když mi bez dalšího zdržování laskavě jasně povíte, co máte za problém, při jehož řešení žádáte o mou pomoc.“

II.

KLETBA BASKERVILLŮ

„Mám v kapse rukopis,“ pravil doktor Jakub Mortimer.

„Zpozoroval jsem ho, když jste vstoupil do místnosti,“ pravil Holmes. „Je to starobylý rukopis. Z počátku osmnáctého století, pokud nejde o padělek.“

„Jak to víte, pane?“

„Zatímco jste mluvil, tak rukopis o pár centimetrů vyčuhoval z vaší kapsy, takže jsem si ho mohl prohlížet. Jen velmi špatný znalec nedokáže určit stáří nějakého dokumentu s přesností na desetiletí. Snad jste četl mou skromnou monografii na toto téma. Vznik vašeho rukopisu odhaduji někdy kolem roku 1730.“

„Přesný rok je 1742.“

Doktor Mortimer vytáhl rukopis z kapsy. „Tyto rodinné papíry byly svěřeny do mé úschovy sirem Charlesem Baskervilem, jehož náhlá, tragická smrt před třemi měsíci způsobila velké pozdvižení v Devonském hrabství. Musím dodat, že jsem byl osobním přítelem Charlese Baskervilla, dokonce i jeho lékařským rádcem. Byl to vážený, bystrý a praktický muž bez představitosti, jako já sám. Přesto bral tento dokument velmi vážně a jeho duše byla připravena přesně na takovou smrt, jaká ho skutečně zastihla.“

Holmes vztáhl ruku po rukopisu a rozložil ho na kolenou. „Povšimněte si, Watsone, jak se zde střídá dlouze a krátce psané s. Je to jedna z několika známek, jež mi usnadnily určit stáří rukopisu.“

Podíval jsem se mu přes rameno na zažloutlý papír a na vybledlé písmo.

V záhlaví byl nadpis „Zámek Baskerville“ a pod tím velkými číslicemi načrtnut letopočet „1742“.

„Zdá se, že je to nějaká historka.“

„Ano. Vypravuje se tu pověst, jež se v rodě Baskervillů předává z generace na generaci.“

„Avšak chápu to dobře, že jste se se mnou přijel poradit o mnohem modernější a praktičtější záležitosti?“

„Ano, o modernější, praktičtější a hlavně naléhavé! Navíc je nutné vše vyřešit do čtyřiaadvaceti hodin. A rukopis je s touto záležitostí těsně spojen, ale je krátký, takže pokud dovolíte, přečtu vám ho.“

Holmes se opřel o opěradlo své židle, sepal ruce v klíně a přivřel oči s výrazem rezignace.

Doktor Mortimer přistoupil ke světlu a pronikavým, poněkud sykavým hlasem začal předčítat tuto prapodivnou, starobyrou historii:

„O původu psa rodu Baskervillů mnozí tvrdívali mnohé, jelikož však já sám pocházím z přímé linie Huga Baskervilla a jelikož jsem tu historii slyšel od svého otce, který ji znal rovněž od svého otce, chci ji sepsat v pevné víře, že se odehrála právě tak, jak je zde sepsána. A přál bych si, abyste i vy, synové moji, věřili, že tatáž spravedlnost, která trestá hřích, může i milostivě odpouštět a že žádná kletba není tak silná, aby nemohla být odčiněna modlitbou a pokáním.“

Poučte se tedy z tohoto vyprávění, neděsit se následků minulosti, nýbrž být raději bdělými v budoucnosti, aby ony kletby,

jimiž naše rodina trpěla tak těžce, nebyly opět k veliké zkáze rozpoutány.

Vězte tedy, že v době naší velké Rebelie (její historii, jak ji podal učený lord Clarendon, doporučuji co nejdůtklivěji vaší pozornosti) bylo panské sídlo Baskervillů obýváno Hugem téhož jména, i nemůže být zapřeno, že to byl velmi zdivočelý, prostopášný a bezbožný muž. To však v pravdě byli by mu sousedé jeho prominuli, neboť světci nerodili se nikdy v tomto kraji. Avšak Hugo byl oddán i chtíčům a ukrutnostem, jež učinily jeho jméno pověstným na celém Západě. I přihodilo se, že tento Hugo vzplanul láskou (pokud vašeň tak temná může být nazvána jménem tak světlým) k dceři statkáře, jenž měl pozemky na hranici panství Baskervillů. Avšak mladá dívka, jež byla ctnostná a dobré pověsti, vyhýbala se mu vždycky, neboť jeho jméno ji děsilo. Ale přihodilo se, že se v den svatého Michala tento Hugo ještě se svými pěti nebo šesti zlotřilými a prostopášnými druhy vplížil na dvorec a unesl dívku, neboť její otec a bratři nebyli doma, jak Hugo dobře věděl.

Když přivedli dívku do zámku a uvěznili ji v hořejší síni, zasedli Hugo a jeho přátelé dole k dlouhým hodům, jak bývalo jejich zvykem. Ubohé dívčině nahoře točila se asi hlava, když slyšela zpěv, lomoz a strašlivé rouhání, jež ozývaly se k ní zdola, neboť se říkalo, že slova, jaká pronášel Hugo Baskerville, když byl truňkem opojen, musela mu zjednat zatracení.

Nakonec dívka ve svém zoufalství a ve strachu učinila, před čím by se byl děsil snad i nejstatečnější a nejobratnější muž, neboť chytajíc se za úponky břečťanu, který pokrýval (a pokrývá dosud) jižní zeď zámku, spustila se zpod střechy až dolů a prchala domů přes močál; tři míle byly mezi zámkem a domkem jejího otce.

I přihodilo se, že krátce nato Hugo opustil své hosty, aby donesl nahoru pokrmy a nápoje a snad dívce zajaté chystal

ještě něco horšího, avšak klec našel prázdnou, ptáček uletěl. Tu se zdálo, jako by byl Hugo náhle posedlý ďáblem, neboť seběhnul po schodech do jídelny, vyskočil na velký stůl, odkopáváje láhve a talíře, i křičel hlasitě před celou společností, že ještě téže noci chce vydat tělo své i duši mocem zlým, když se jen znovu zmocní té dívky. A zatímco tu hodovníci strnule stáli vůči zuřivosti muže, jeden nich, horší snad ještě nebo opilejší než ostatní, zvolal, že by na ni měli poštvat psy. Načež Hugo vyběhl z domu, křiče na sluhy, aby osedlali jeho klisnu a aby vypustili smečku psů. Podal psům dívčí šátek a kynul jim ven. Až se s nimi za divokého pokřiku vyřítíl přes močál do měsíční noci.

Po nějakou dobu hodovníci stáli strnulí, nejsouce s to pochopit, co se stalo v takové rychlosti. Avšak pozvolna si jejich zakalená mysl počala uvědomovat povahu činu, jaký má být spáchán v bažinách. I nastalo nyní právě vzbouření, někteří volali po svých bambitkách, jiní po svých koních a jiní po dalších lahvích vína. Pozvolna se však trocha rozmyslu vrátila do jejich zmatených hlav a všichni, počtem třináct, vsedli na koně a vyjeli ven za pronásledovateli.

Měsíc nad nimi jasně zářil, i jeli tryskem cestou, kterou se musela dát dívka, chtěla-li dosáhnout svého domova. Urazili již míli nebo dvě, když minuli jednoho z ovčáků, který za noci pásává ovce na bažinách, a volali na něho, zda viděl smečku poštvaných psů. A ten muž, jak historie praví, byl strachem tak ochromen, že nemohl skoro ani mluvit, ale konečně pravil přece, že viděl skutečně dívku nešťastnou, a psy v jejích patách.

„Avšak viděl jsem více než to,“ dodal, „neboť Hugo Baskerville pádil kolem mne na svém černém oři a za ním se tiše hnul pes tak pekelného zjevu, že nedej Bůh, abych já ho měl někdy ve svých patách.“

Opilé panstvo zaklelo na ovčáka a pádilo dál. Brzy jim však po zádech proběhl mráz, neboť zaslechli zvuk, jako by se cosi hnalo přes močál, a již kolem nich se hnala tryskem černá klisna, pokryta bílou pěnou, její uzda se vláčela po zemi a sedlo bylo prázdné. Hodovníci se nyní srazili do houfu, neboť veliký strach je zachvátil, jeli však dále ještě močálem, ačkoli každý z nich, kdyby byl býval sám, byl by býval rád koně otočil. Jedouce tak pomaloučku, ocitli se až u psů.

Tito psi, ačkoli známi odvážností a věhlasným chovem, schoulili se, kňučíce při ústí hluboké úžlabiny, ano někteří se odplížili stranou a jiní se srstí zježenou a očima vyděšenými zírali do úzké rokle, která se před nimi rozevírala.

Hodovníci stanuli, a nyní střízlivější většina jich nechtěla jet dále – pouze tři nejsmělejší z nich, nebo snad nejopilejší, pustili se dále do úžlabiny. Ta se nyní otevírala v široký prostor, v němž stály dva z oněch kamenů, jež tam můžeme vidět podnes a které tam byly postaveny nějakým zapomenutým kmenem v dávnověku. Měsíc jasně osvětloval ten prostor a tam uprostřed spočívala nešťastná dívka na místě, kde klesla, usmrcena hrůzou i únavou. Avšak nebyl to pohled na její tělo ani pohled na tělo Huga Baskervilla, jež leželo poblíž ní, nebyl to tento pohled, jenž zježil vlasy na hlavě oněch ďáblu propadlých zlotřilců, nýbrž cosi velikého, co tkvělo nad Hugem a rozdíralo jeho hrdlo – velká černá to bestie tvaru psího, avšak větší nežli kterýkoli pes, jež kdy oči smrtelníků spatřily. A když spatřili tu příšeru drásat hrdlo Huga Baskervilla, již také pes k nim obrátil své planoucí oči a zkrvácené tesáky; tři jezdci vzkřikli děsem v obavě o drahý život a ujížděli úprkem za stálých výkřiků zděšení nazpět přes močál. Jeden z nich, praví se, zemřel téže noci, zemřel z toho, co viděl, a druhí dva byli muži zlomenými po celý svůj další život.

Taková je, synové moji, historie o prvním zjevení se psa, o němž se praví, že od té doby byl tak krutou mukou pro náš rod. Sepsal jsem tu historii, protože to, co je jasně známo, méně hrůzy působí než to, co se pouze naznačuje a tuší. Nemůže ovšem být popřeno, že mnozí z naší rodiny zemřeli smrtí nešťastnou, smrtí náhlou, krvavou a tajuplnou. Leč oddejme se v neskonalou dobrotu Boží prozřetelnosti, která nechce zajisté trestat nevinného i v třetím nebo čtvrtém pokolení, jak se hrozí v Písmě svatém. Této Prozřetelnosti, synové moji, doporučuji vás tímto, i radím vám, byste obezřele mýjeli močál temný v těch hodinách, kdy moci zlé zde provozují svůj rej.

(Toto vypsáno je Hugem Baskervilem jeho synům Rogerovi a Johnovi s příkazem, aby nic o tom neříkali své sestře Alžbětě.)“

Když doktor Mortimer dočetl tuto podivnou historii, posunul si brýle na čelo a napjatě pohlédl na Sherlocka Holmese. Ten zív a odhodil nedopalek cigarety do ohně.

„Nuže?“ pravil.

„Není to zajímavá historie?“

„Ano – pro sběratele báchorek.“

Doktor Mortimer vytáhl ze své kapsy složené noviny.

„Nuže, pane Holmesi, předložím vám něco novějšího. Toto je výtisk *Devon Country Chronicle* ze čtrnáctého června tohoto roku. Je tu krátký souhrn událostí, které se udály během úmrtí sira Charlese Baskervilla, ke kterému došlo několik dní předtím.“

Můj přítel se naklonil poněkud vpřed a jeho výraz byl napjatější.

Náš návštěvník si spustil brýle opět na oči a pokračoval:

„Oznamuje se smrt sira Charlese Baskervilla, jehož jméno bylo uváděno jakožto jméno pravděpodobného liberálního kandidáta pro střední kraj Devonského hrabství při příštích

volbách. Ačkoli sir Charles sídlil na baskervillském zámku po dobu teprve poměrně krátkou, jeho přívětivost a neobyčejná šlechtnost získaly mu lásku a vážnost všech, kteří s ním vešli ve styk. V našich dnech u takzvaných nouveaux riches² pookřeje člověk, setká-li se s potomkem starousedlého, zlými časy postiženého rodu – s potomkem, který si dovedl získat vlastní jmění silou a vrátit se s ním, aby znovu vzkřísil bývalý lesk své rodiny.

Sir Charles, jak je obecně známo, vydělal veliké peníze jihoafrickými spekulacemi. Moudřejší nežli ti, kteří čekají, až se štěstí obrátí proti nim, vybral své vklady a vrátil se s ním do Anglie.

Jsou to teprve dvě léta, co se usídlil na baskervillském zámku. A všeobecně se hovoří o tom, jak značného rozsahu byly by za něho nabyly přestavby a opravy, jež byly nyní přerušeny jeho smrtí. Ač sám bezdětný, bylo jeho přáním, opětně veřejně vysloveným, aby celý kraj po dobu jeho života používal výhod z jeho velikého jmění, a mnohý proto bude mít i osobní příčiny, aby oplakával jeho předčasný skon. Šlechtné dary k místním a krajským dobročinným účelům bývaly často zaznamenány v těchto sloupcích.

Okolnosti spojené se smrtí sira Charlese nebyly dokonale objasněny vyšetřováním, avšak učiněno bylo aspoň tolik, aby se zarazilo šíření pověstí, k nimž místní pověra dala vznik. A není důvodu soudit na nějaký nekalý čin anebo přičítat smrt nějaké nadpřirozené příčině. Sir Charles byl vdovec, o kterémž se praví, že býval v některých směrech výstřední mysli. Přes svoje značné jmění byl mužem prostým v osobním způsobu živobytí, a jeho služebnictvo na zámku Baskervillů sestávalo jediné z manželů Barrymorových, z nichž muž zastával úkol přísluhovače při stole a žena byla hospodyní. Jejich výpovědi, potvrzené výpovědí několika přátel, nasvědčovaly tomu, že zdraví sira Charlese

bylo od nějaké doby rozrušeno a poukazovalo zvláště k jakési srdeční chorobě, jež jevívala se občas v náhle změněné barvě nebožákova obličeje, v záchvatech záduchy a občasné nervózní sklíčenosti. Doktor Mortimer, přítel a lékař zesnulého, podal výpověď ve stejném smyslu.

Skutkové okolnosti celého případu jsou velmi prosty. Sir Charles Baskerville měl každé noci, než ulehl, zvyk projít se pověstným tisovým stromořadím při baskervillském zámku. Výpovědi Barrymorových se zmiňovaly o tomto jeho zvyku. Dne čtvrtého června sir Charles projevil svůj úmysl odjet příštího dne do Londýna a nařídil Barrymorovým, aby mu připravili zavazadla. Večer předtím si jako obvykle vyšel na svou noční procházku, při níž obvykle vykouřil doutník. A z té procházky se již nevrátil.

O půlnoci Barrymore, shledav vchod zámku ještě otevřeným, byl tím poděšen, i rozžehnul lucernu a jal se hledat svého pána. Ten den byl deštivý, bylo tedy snadné sledovat stopy sira stromořadím. Na polovici té cesty jsou vrátka, jež vedou k močálu.

Podle nalezených známek lze soudit, že tam sir Charles stál delší dobu. Potom kráčel dále stromořadím dolů a na nejvzdálenějším konci bylo nalezeno jeho tělo. Jedna okolnost ve výpovědi Barrymora nebyla ještě vysvětlena. Totiž, že ráz stop jeho pána se změnil od té chvíle, kdy se pozastavil u zmíněných vrátek, a že, jak se zdá, se odtamtud ubíral dále po špičkách.

Jistý Murphy, cikánský obchodník s koňmi, v té době dlel kdesi na bažině nedaleko močálu, avšak dle vlastního doznání byl podnapilým, i prohlásil, že slyšel výkřiky, ale bylo nemožno konstatovat, kterým směrem přicházely. Na těle sira Charlese nebyly zjištěny žádné známky násilí, ačkoli pak byla jeho tvář dle výpovědí lékaře neuvěřitelně ztrhána a zkroucena, a to tak značně, že doktor Mortimer nechtěl nejprve ani věřit, že tu